

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
ІХ студентської конференції
(Суми, 25 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Лук'яненко М.П., *студентка*; СумДУ, гр. Ю-64

Конфлікт як феномен, як складне соціальне явище є предметом дослідження у багатьох сферах знань, кожна з яких намагається запропонувати свій зміст та визначення цьому поняттю. Особливої складності питання набуває, коли мова йде про конфлікти між соціальними спільнотами, народами, державами чи навіть групами держав.

Перші міжнародно-правові документи, у яких закріплені норми міжнародного гуманітарного права, не надають визначення міжнародним конфліктам, а лише пропонують термін «війна». Так, зокрема, у Гаазьких конвенціях 1907 р. йдеться про застосування норм права «на випадок війни» [1].

Визначення поняття «збройний конфлікт» запропоновано у судовій практиці, а саме, в рішенні Міжнародного кримінального трибуналу по колишній Югославії. У справі «Гадіч» вказано, що збройний конфлікт має місце щоразу, коли держави вдаються до сили або коли відбувається тривале збройне зіткнення між урядовими силами і організованими збройними групами, або ж між такими групами в середині однієї держави [2].

Міжнародний збройний конфлікт як юридичне поняття згадується в ст. 2 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни 1949 року. У ній, зокрема, зазначено, що «на додаток до положень, які втілюються в мирний час, ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив...» [3].

Аналіз Женевських конвенцій 1949 року дозволяє виділити деякі ознаки міжнародних збройних конфліктів. По-перше, головною ознакою є застосування збройної сили, яку один суб'єкт використовує проти іншого; по-друге, багатоманітність сторін, які можуть бути учасниками таких конфліктів (держави, нації та народи, що борються

за незалежність, міжнародні організації, що здійснюють колективні збройні заходи для підтримання міжнародного порядку, та інші).

Окрім того, п. 4 ст. 1. Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року зазначає, що існують ситуації, які включають збройні конфлікти, в яких йде боротьба проти колоніального панування, іноземної окупації та расистських режимів для реалізації свого права на самовизначення, яке закріплене в Статуті Організації Об'єднаних Націй та в Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй [4].

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, збройний конфлікт міжнародного характеру, з позицій міжнародного права, являє собою оголошену або неоголошену війну, часткову або повну окупацію, навіть без збройного опору. При цьому бойові дії можуть мати незначний характер або взагалі бути відсутніми. Наприклад, вторгнення на територію іншої держави, яке не було зупинене противником, теж слід розглядати як міжнародний збройний конфлікт.

1. Конвенція про мирне розв'язання міжнародних зіткнень : прийнята Мирною конференцією в Гаазі 18 жовтня 1907 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938
2. International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, Prosecutor v. Tadic, Case № IT-94-1-AR72. – Available at : <http://www.icty.org/case/tadic/4>
3. Конвенція про захист цивільного населення під час війни : прийнята в Женеві на Дипломатичній конференції ООН 12 серпня 1949 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_154
4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_199

Керівник: Завгородня В. М., *доцент*